

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Bygdegårdsförenings fest: rörelse eller ej?

Besvär av Sevala bygdegårdsförening ut på angående inkomsttaxering år 1957. — Föreningen — vars medlemmar var såväl föreningar som enskilda — hade till ändamål bl a att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att anskaffa och för framtiden bibehålla en bygdegård. I 1957 års deklaration yrkade föreningen avdrag vid beräkning av inkomst av rörelse med ett såsom "gåvor och anslag" betecknat belopp av 2.224 kr. Detta belopp utgjorde behållningen av en fest, som föreningen anordnat med hjälp av olika lokala organisationer, och hade uppkommit därigenom att medlemmarna i organisationerna icke betingat sig någon ersättning för sin arbetsinsats i samband med festen och att kaffebröd till ett värde av 400 kronor skänkts till föreningen. — TN vägrade avdrag. — PN medgav avdrag med 400 kr, d v s värdet av det skänkta kaffebrödet. — KR ansåg inkomsten av festen hänförlig till inkomst av rörelse och förklarade att den omständigheten att föreningen icke behövt utgiva ersättning för erhållna arbetsinsatser inte kunde föranleda att avdrag medgavs föreningen för beräknade kostnader för det utförda arbetet. — RR fann däremot att med hänsyn till omständigheterna i målet behållningen av ifrågakvarande fest icke kunde anses såsom inkomst av en

utav föreningen bedriven rörelse eller eljest utgöra för föreningen skattepliktig intäkt. (RR:s utslag den 13/1 1966.)

Rörelse eller ej: avyttring av avlidens konstnärs verk

Besvär av TI angående fru M:s inkomsttaxering åren 1958 och 1959. — Fru M., vars avlidne man varit konstnär och professor vid Konstakademien, var själv konstnär. Under år 1957 hade hon för 70.000 kr sålt en granitskulptur som mannen utfört och under 1958 hade hon på en minnesutställning efter mannen sålt konstverk för över 124.000 kr, därav ca 55.000 kr belöpte på konstverk som hon låtit uppgjuta i brons eller upptrycka i terracotta efter gipsmodeller, som ingick i kvarlåtenskapen efter mannen, samt 68.900 kr på konstverk som likaså ingått i kvarlåtenskapen efter mannen eller före hans död ägts av henne. Därjämte hade fru M. under 1958 sålt en av mannen utförd porträttbyst för 6.000 kr. — KR — där TI yrkade att samtliga förenämnda köpeskillingar skulle anses utgöra skattepliktig intäkt av rörelse — förklarade emellertid att den av mannen bedrivna konstnärliga verksamheten måste anses avslutad med hans död. Den av mannen utförda skulpturen och de av honom utförda, år 1958 för tillhopa 74.900 kr

försålda konstverken kunde — oavsett att fru M. må ha bedrivit egen konstnärlig verksamhet ävensom avyttrat avgjutningen av mannens konstverk — ej anses ha ingått i hennes berörda verksamhet. — RR ej ändring. (RR:s utslag den 15/2 1966.)

Anm.: Jfr RÅ 1942 ref. 9 där dödsbo efter konstnär inte beskattades för försäljning av den avlidnes konstverk och 1958 ref. 44 där dödsbo som självt ansetts bedriva rörelse beskattades. Se även G. Englund, Om inkomstskattefaktorn etc. sid. 140—146 samt Skatteflyktskommitténs betänkande SOU 1963:52 sid. 131.

Kostnader för personalfest m. m.

A. Besvär av Svenska Industribyggen AB angående inkomsttaxering år 1961. — MKPN hade förvägrat bolaget avdrag för kostnader dels för julfestmiddag för anställd personal 18.709 kr, och dels för blomsteruppvaktningar hos kunder, 6.649 kr. — KR: utan bifall. — RR medgav avdrag med ett såsom skäligt ansett belopp av 7.000 kr med hänsyn till vad som uppgivits rörande den sammankomst med bolagets å olika orter i riket samsatta personal, vid vilken ifrågasvarande måltid anordnats. (RR:s utslag den 1/2 1966.)

B. Besvär av Bröderna Olsens Offset AB, angående inkomsttaxering år 1960. — Bolaget som haft utgifter för fyra personalfester, nämligen den 12/8 75 kr, på en ej angiven dag 800 kr, en luciafest 1.226 kr samt en julfest 6.183 kr, fick av TN avdrag med endast 700 kr. PN, KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 1/2 1966.)

Anm.: Det medgivna beloppet torde motsvara 28 kr per deltagare under en personalfest. Se RN 1964 nr 1:1 IV, där det framhålls bl. a. att kostnaderna för personalfester för att vara avdragsgilla representationer regelmässigt bör avse endast enklare former av traktering och icke vara oftare återkommande än som kan anses normalt.

Fråga om förvärv avsett andel i handelsbolag eller del i goodwill

Besvär av köpmannen A. angående inkomsttaxering år 1957. — A. hade år 1943 tillsammans med O. bildat en firma som skulle bedriva hantverksmässig tillverkning av ramar på beställning. Något skriftligt avtal härom hade inte upprättats och några kapitalinsatser gjordes inte men firman registrerades hos ÖÄ såsom handelsbolag. Den 1/1 1954 utträdde O. ur företaget, därvid A. betalade 25.000 kr, enligt A:s uppgift motsvarande hälften av det goodwillvärde som rörelsen antagits äga vid årsskriftet och som var rörelsens enda tillgång. A., som herefter fortsatte rörelsen ensam, yrkade vid 1957 års taxering avdrag med 2.500 kr för värdeminskning av goodwill. — TN vägrade avdrag, enär goodwillen upparbetats inom företaget. — PN: ej ändring. — KR lämnade A:s besvär häröver utan bifall. Enligt KR kunde vederlaget 25.000 kr icke anses ha utgjort ersättning för något rörelsen utifrån tillfört goodwillvärde och kunde följaktligen icke anses vara sådan anskaffning av rättighet av goodwillnatur som omförmäles i punkt 5 tredje stycket anvisningarna till 29 § KL. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 13/1 1966; en ledamot av RR ville medge avdrag.)

Ersättning för intrång i rörelse

Besvär av frisörmästaren G. angående inkomsttaxering år 1960. — I juni 1959 träffade U. stad med G. och hans hustru, vilka sedan flera år bedrivit en herr- och damfriseringsrörelse i en av dem ägd fastighet, förlikningsavtal i mål om inlösen av fastigheten. Enligt avtalet skulle staden för 80.000 kr överta fastigheten. Därjämte skulle staden till makarna utgiva 20.000 kr för intrång i rörelsen. PN ansåg detta sistnämnda belopp huvudsakligen utgöra ersättning för utebliven inkomst och att beloppet skulle beskattas såsom intäkt av rörelse. KR ogillade G:s yrkande att beskattningen skulle undanröjas. Hos RR framhöll G. bl a att han vid försäljning av inventarier i rörelsen fått endast 300 kr. Sedan han funnit ny lokal å annan ort, hade han måst för inventarier passande för denna lokal betala 18.386 kr.

RR yttrade: Det vederlag för intrång i den av makarna G. drivna affärsrörelsen med mera, som utgått enligt förlikningsavtalet, kan antagas ha avsett att ersätta ej endast inkomstbortfall på grund av rörelsens flyttning utan även vissa kostnader och olägenheter i samband med flyttningen. Ersättningen är i förstnämnda men icke i sistnämnda hänseende av natur att bära beskattas, och må den icke beskattningsbara delen i brist på närmare utredning uppskattas till ett såsom skäligt ansett belopp av 8.000 kronor. (RR:s utslag den 13/1 1966; en ledamot av RR ansåg beloppet 20.000 kr utgöra del av köpeskillning för fastigheten och ville därför nedsätta taxeringarna med hela detta belopp.)

Fördyrade levnadskostnader för ogift skattskyldig med växlande arbetsplatser

Besvär av ingenjören A. angående inkomsttaxering år 1959. — A., som var född 1922 och ogift, hade gemensamt hushåll med sina föräldrar i Selånger utanför Sundsvall. Han var anställd hos ett större byggnadsföretag med huvudkontor i Sundsvall. Under 1957 hade A. arbetat på arbetsplatser i Härnösand och Väja ca tre resp nio månader. Under 1958 hade A. haft sin huvudsysselsättning i Väja (nära Kramfors) där han hyrde bostadsrum. Samtidigt hade han utfört arbete vid den tidigare arbetsplatsen i Härnösand. — PN förvägrade A. yrkat avdrag med 7.452 kr för fördyrade levnadskostnader, motsvarande uppburna traktamenten under 360 dagar 9.252 kr minus 1.800 kr avseende "vanliga" hushållskostnader inkl. hyra i hemmet efter 150 kr per månad. — KR: utan bifall. — Hos RR framhöll A., att det inom byggnadsbranchen sällan vore möjligt att på förhand bedöma, hur långvarig vistelsen på en ny arbetsplats kunde bli. Uppfattningen att en ogift byggare icke hade behov av någon annan fast punkt i tillvaron än varje ny arbetsplats kunde skänka, vore oriktigt och socialt orimlig. Han hade sedan 1954, då han börjat i branschen, varje år erhållit avdrag för ökade levnadskostnader. Han förhyrde bostad om två rum av sina föräldrar. För denna bostad erlade han hyra, vare sig han hade sitt arbete i hemorten eller ej. Det vore på hans uttryckliga önskan som föräldrarna ej hyrt ut A:s

bostad under hans bortovaro. Som förhållandena varit i Väja, hade A. varken kunnat eller velat avveckla sitt bostadsengagemang i hemorten. A. anförde vidare, att han inom ramen för det utgående traktamentet haft att bära också den fördyring, som följt av mellankommande arbete i Härnösand. På anmaning av TI uppgav A. därefter, att hans kostnader för föda (kaffe ej inberäknat) uppgått till 15 kr/dag, att hyreskostnaden i Väja uppgått till 60 kr/mån. samt att han under 40 dagar utfört arbete i Härnösand men ej övernattat där utan återvänt till Väja på kvällen. — TI hemställde om avslag, då utredningen i målet visade, att A:s levnadskostnader i Väja icke torde ha överstigit den normala levnadskostnaden för en ogift person utan eget hushåll i hemorten. — RR yttrade: Av handlingarna i målet får anses framgå att A. under beskattningsåret haft hemvist hos sina föräldrar i Selånger och att hans tjänstgöring i Väja varit av sådan art att det icke skäligen kan ifrågasättas att A. skolat avflytta till Väja. Med hänsyn härtill och vad eljest i målet förekommit får A. anses berättigad till avdrag för kostnader för tjänsteinläkternas förvärvande, såvitt nu är i fråga, med ett såsom skäligt ansett belopp av 3.000 kronor, varav för ökade levnadskostnader 2.400 kronor och för kostnader för resor mellan Väja och Härnösand 600 kronor. (RR:s utslag den 26/1 1966.)

Anm.: Se även t. ex Skattenytt 1966 sid. 128 angående RR:s utslag 7/9 1965. Av rättsfallen framgår bl. a. att person som i hemorten sammanbor med anhöriga

inte bedöms såsom "skattskyldig utan eget hushåll". I fall som dessa kan den skattskyldige inte anses byta hemort i samband med varje förflyttning till ny arbetsplats.

Fråga om förmån av prisbillig lunch utgjort förmån av "mindre värde"

Besvär av TI angående civilingenjören H:s inkomsttaxering år 1963. — TN och PN ansåg att H. på sin arbetsplats haft förmån av lunch till nedsatt pris under 145 dagar. Därvid hade inte medräknats 85 dagar då H. inte utnyttjat förmånen. Då förmånens värde uppskattades till 2:10 kr för dag (se RN 1958 nr 1:1), beskattades H. för ett belopp av 305 kr. Beskattningen motiverades med att värdet av lunchförmånen för helt år räknat översteg 400 kr (se 37 § TF) och att följaktligen skattefrihet inte kunde föreligga för H. — KR undanröjde dock beskattningen. — RR förklarade emellertid att, enär värdet av den H. tillkommande rätten att hos arbetsgivaren åtnjuta lunch till nedsatt pris ostridigt översteg 400 kr för helt år räknat, ifrågavarande naturaförmån — oavsett att den av H. ej tagits i anspråk i sådan utsträckning att värdet för hans del uppgick till nämnda belopp — icke kunde anses utgöra sådan förmån av mindre värde som jämlikt 32 § 3 mom. sista stycket KL ej skall upptagas såsom intäkt av tjänst. (RR:s utslag den 19/1 1966.)

Resor till och från arbetet med invalidbil

Besvär av ingenjören A. angående inkomsttaxering år 1960. — A., som på grund av invaliditet måste använda

egen bil för färd mellan bostaden och arbetsplatsen — uppgav den totala körsträckan under året till 1.460 mil, varav 500 mil till och från arbetet, samt de totala körkostnaderna till 3.754 kr, därav fasta kostnader 2.012 kr och rörliga kostnader 1.562 kr. — Hos PN yrkade TI att A. skulle i första hand få avdrag för resekostnaderna med 850 kr, motsvarande 1:70 per mil, i andra hand med 1.074 kr, motsvarande skillnaden mellan de totala kostnaderna och 2.500 kr, utgörande beräknad lägsta kostnad för innehav av bil. I sista hand yrkade TI att avdraget skulle bestämmas till 1.224 kr, motsvarande den del av totalkostnaden 3.574 kr som belöpte på körningen till och från arbetet. — PN medgav avdrag med 2.700 kr och KR med 850 kr. — RR yttrade: Av utredningen i målet får anses framgå, att A. på grund av invaliditet icke kunnat använda annat färdmedel än bil för sina resor till och från arbetet. Han bör därför, i den mån hans kostnader för bilen icke varit större än skäligt, erhålla avdrag för så stor del av dessa kostnader, som med hänsyn till väglängd må anses belöpa på resorna till och från arbetet. I enlighet härmed bör avdraget bestämmas till 1.224 kr. (RR:s utslag den 2/2 1966.)

Ann: Jfr t. ex. RÅ 1963 not. 1540 och 1964 not. 592 (Skattenytt 1964 sid. 145 och 544.

Realisationsvinst beträffande fastighet, som förvärvats av handelsbolagen sålts sedan ene delägaren utträtt ur bolaget

Besvär av TI angående förhandsbesked. — Ett handelsbolag med två

delägare, A och B, hade i december 1953 köpt en fastighet varå lagfart erhöles i november 1954. Med tillträde den 1 augusti 1963 sålde B sin andel i handelsbolaget till A. I samband härmed anmäldes till handelsregistret att B utträtt ur rörelsen och att rörelsen under oförändrad firma skulle fortsättas av A ensam. På fråga om försäljning av fastigheten skulle föranleda realisationsvinstbeskattning fann RN (i oktober 1965) att fastigheten alltjämt ägdes av handelsbolaget och att vinst vid ifrågakomna försäljning inte utgjorde för A skattepliktig realisationsvinst. — RR var emellertid av annan uppfattning och förklarade att, efter det A förvärvat B:s andel i handelsbolaget, detta fick anses upplöst i varje fall innan den nu tilltänkta försäljningen av fastigheten ägt rum. I anslutning till upplösningen fick fastigheten anses ha övergått till A genom ett med köp och byte jämförligt fång. Enär fastigheten på grund härav vid försäljningen varit i A:s ägo mindre än tio år, förklarade RR att vinst vid försäljning utgjorde för A skattepliktig realisationsvinst. (RR:s utslag den 25/1 1966.)

Fråga om gäldräntor varit hänförliga till mer än ett inkomstslag

Besvär angående agronomen von B:s taxering till kommunal inkomstskatt åren 1958 och 1960 — von B. hade tillgodofört sig avdrag för gäldräntor från både inkomst av jordbruksfastighet och inkomst av kapital på ett sådant sätt att för de båda åren av kapital redovisades ingen behållen inkomst respektive ett ringa underskott. — PN hänförde däremot

alla gäldräntor till jordbruket, i följd varav von B, inte kunde utnyttja hela procentavdraget för fastigheten. — Hos KR anförde von B. att de gäldräntor han hänfört till kapital avsåg lån som han tagit för finansiering av aktieinnehav och att aktierna pantförskrivits för lånet. TI invände att det upplånade kapitalet nedlagts i jordbruket. Aktierna hade erhållits genom arv. — Beträffande 1958 års taxering tillämpade KR med hänsyn till att utredningen var otillräcklig fördelning av ränteavdraget mellan jordbruk och kapital jämlikt 44 § KL. Beträffande 1960 års taxering förklarade KR gäldräntorna helt hänförliga till jordbruksfastigheten. — Till detta sistnämnda resultat kom RR beträffande såväl 1958 som 1960 års taxering, då det upplånade kapitalet ansågs ha investerats i jordbruket. (RR:s utslag den 19/1 1966.)

Extraordinär besvärsmått vid eftertaxering

Besvär av TI angående P. för år 1957 åsatt eftertaxering. PN hade den 10/2 1960 ogillat TI:s yrkande att P. skulle för år 1957 eftertaxeras för viss inkomst. KR biföll dock yrkandet genom utslag den 5/3 1963. Hos RR yrkade TI efter ordinära besvärstidens utgång undanröjande av eftertaxeringen med hänsyn till att P. blivit beskattad två gånger för samma inkomst. — RR biföll yrkandet. (RR:s utslag den 19/1 1966.)

Anm.: Den extraordinära besvärstiden räknas från utgången av det år då PN — som ju är den första instansen i fråga om eftertaxering — behandlat

eftertaxeringen. Se härom bl. a. Hedborg m. fl. Taxeringshandbok 2:a uppl. sid. 281.

Rätt instans vid extraordinära besvär

L., som på extraordinär grund yrkat nedsättning av sina inkomsttaxeringar åren 1957 och 1958, hade hänvisats till RR, då L:s förmögenhetstaxering nämnda två år varit föremål för RR:s prövning. RR förklarade emellertid att, enär L:s inkomsttaxeringar åren 1956 och 1957 icke varit föremål för prövning i högre instans än TN, handlingarna i målet jämlikt 103 § TF skulle överlämnas till PN för vidare handläggning. (RR:s utslag den 1/2 1966.)

Ränta å kvarstående skatt

A., vars inkomst av rörelse enligt utslag av RR skönmässigt uppskattats till 100.000 kr i stället för uppgivna 23.300 kr, hade påförts kvarstående skatt med 49.900 kr samt ränta å sådan skatt med 4.401 kr. Räntebeloppet nedsattes av RR med 1.000 kr, enär omständigheterna varit sådana att A. bort förstå att deklarationen skulle komma att frångås, men ränta med hänsyn till arten av verkställd höjning och övriga förhållanden, icke borde utgå å hela den kvarstående skatten. (RR:s utslag den 16/11 1965.)

Anm.: Se prop. 1951:203 s. 65, där departementschefen uttalar, att anledning till räntebefrielse som regel torde föreligga i de fall där skönmässig höjning skett.

Om ränta vid skatterestitution enligt KF ang. ackumulerad inkomst

Besvär av Karin J. angående ränta vid skatterestitution. — Karin J. hade begärt tillämpning av förordningen

om ackumulerad inkomst vid 1952 års taxering. PN avslog ansökningen men efter besvär återförvisade RR genom utslag i februari 1959 målet till PN för ny prövning. Enligt beslut i april 1959 nedsatte PN med tillämpning av nämnda förordning den statliga inkomstskatten enligt 1952 års taxering med visst belopp, som restituerades av länsstyrelsen, dock utan ränta, Karin J. yrkade att få ränta på det resti-

tuerade beloppet under åberopande av bl. a. bestämmelsen i 69 § 2 mom. uppbördsförordningen, att den som jämlikt 68 § 2 mom. samma förordning äger återbekomma för mycket erlagd skatt skall erhålla ränta därå efter fem procent för år. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/2 1966.)

Anm.: I 5 § förordningen om ackumulerad inkomst sägs uttryckligen att ränta inte utgår å restituerat belopp.